

Vyriausioji
tarnybinės etikos
komisija

Rekomendacinės gairės savivaldybių tarybų nariams dėl galimų interesų konfliktų valdymo

2021, Vilnius

PATVIRTINTA

Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos

2021 m. sausio 27 d.

sprendimu Nr. KS-54

vtek@vtek.lt
(8 5) 212 43 96
<https://vtek.lt>

SANTRUMPOS

CK – Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas

IK – interesų konfliktas

JA – juridinis asmuo

Komisija, VTEK – Vyriausioji tarnybinės etikos komisija

Konstitucija – Lietuvos Respublikos Konstitucija

Konstitucinis Teismas – Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas

LVAT – Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas

PI – privatus interesas

TN – Savivaldybės tarybos narys (-ė)

SSP – sutuoktiniai, sugyventiniai ir partneriai, kai partnerystė įregistruota įstatymų nustatyta tvarka

VPIDJ – Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymas

VTEK, Komisija – Vyriausioji tarnybinės etikos komisija

VTEKJ – Lietuvos Respublikos vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymas

Sutartiniai ženklai lentelėse (nuo 12 psl.):

- raidė „N“ tamsiai mėlyname fone – rekomenduojama nusišalinti;
- šviesiai mėlynas fonas – galima dalyvauti priimant sprendimą;
- skaičiai „1, 2, 3...“ – išsamiau situacija paaiškinta po lentele.

Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (toliau – VTEK),

įvertindama savivaldybių tarybose sprendžiamų klausimų, galbūt susijusių su tarybų narių privačiais interesais, įvairovę;

atsižvelgdama į tai, kad savivaldybių tarybų nariams dažnai kyla klausimų dėl VPIDĮ 11 straipsnyje įtvirtintos pareigos nusišalinti įgyvendinimo bei prašymus pateikti VTEK nuomonę dėl konkrečių interesų konfliktų situacijų;

vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo (toliau – VTEK) 17 straipsnio 1 dalies 11 ir 18 straipsnių 1 dalies 15 punktais, nustatančiais, kad viena iš VTEK funkcijų – rengti prevencijos priemones ir priimti rekomendacijas, kuriose pateikiama VTEK nuomonė tam tikru klausimu;

atkreipdama dėmesį, kad šios rekomendacijos nėra VPIDĮ nuostatų išaiškinimas, o tik VTEK, kaip prižiūrinčios VPIDĮ nuostatų vykdymą, institucijos nuomonė. VTEK savivaldybės tarybos narių elgesį kiekvienu konkrečiu atveju vertina individualiai, nustato konkrečias tokių asmenų veiklos aplinkybes ir detaliai vertina jų veiksmus. Tik atlikus išsamų savivaldybės tarybos nario veiklos tyrimą, galima priimti konkretų sprendimą dėl jo elgesio atitikties VPIDĮ nuostatoms.

apibendrindama VTEK praktiką ir atsižvelgdama į teismų praktiką dėl interesų konfliktų bei jų valdymo,

pateikia šias rekomendacines gaires:

TURINYS

Įvadas	7
Interesų konfliktų grėsmės	7
Dėl fizinių asmenų, galinčių kelti interesų konfliktą.....	7
Dėl viešųjų paslaugų.....	8
Dėl sandorių šalių.....	9
Dėl buvusių darbuotojų.....	9
Dėl asmenų, su kuriais turite teisinių ginčų.....	10
Dėl savo kitos darbuvietės vadovo.....	10
Dėl norminių teisės aktų.....	10
Dėl politikos formavimo.....	10
Rekomendacinės priemonės interesų konfliktams valdyti	11
Sprendimai (lentelėse):	
▪ Reorganizuoti savivaldybės įstaigą.....	12
▪ Skirti į savivaldybės įmonės (įstaigos) stebėtojų tarybos nario pareigas.....	13
▪ Skirti savivaldybės administracijos direktorių, direktoriaus pavaduotoją.....	14
▪ Dėl savivaldybės administracijos (ar jos vadovo), kurioje dirba tarybos nariui artimas asmuo, veiklos.....	15
▪ Atleisti merą iš pareigų prieš terminą.....	16
▪ Skirti tarybos Kontrolės komiteto pirmininko pavaduotoją.....	17
▪ Tarybos Etikos komisijoje vertinant kito Tarybos nario (ės) elgesį (pradėti tyrimą, pripažinti pažeidimą ir pan.).....	18
▪ Tvarkyti vieną miesto gatvę.....	19
▪ Skirti lėšas automobilių aikštelės įrengimui.....	20
▪ Gatvėje nutiesti (atnaujinti) vandens tiekimo vamzdyną (elektros tiekimo liniją).....	21
▪ Patvirtinti savivaldybės įstaigų viešųjų paslaugų teikimo tvarkos aprašus, veiklos reglamentavimo ar kitus norminius teisės aktus.....	22
▪ Patvirtinti savivaldybės įstaigos veiklos ataskaitą.....	23
▪ Patvirtinti savivaldybės įstaigos teikiamų viešųjų paslaugų tarifų dydžius (įkainius).....	24
▪ Patvirtinti mokesť už vaikų ugdymą ir maitinimą ikimokyklinėse įstaigose.....	25
▪ Nustatyti turimo ar nuomojamo nekilnojamojo turto mokesčio tarifo ir šio mokesčio lengvatas.....	26
▪ Patvirtinti fiksuotų pajamų mokesčio dydžius, taikomus įsigyjant verslo liudijimus.....	27
▪ Patvirtinti savivaldybės įstaigų teikiamų socialinės globos ir apgyvendinimo paslaugų kainas.....	28
▪ Nustatyti savivaldybės bendrovės teikiamos šilumos bazinę kainą.....	29
▪ Nustatyti valstybinės žemės nuomos mokesčio bei šio mokesčio lengvatas.....	30
▪ Nustatyti įmonių, teikiančių atliekų tvarkymo, vandens ir komunalinių paslaugų tarifus.....	31

▪ Sudaryti su asociacija ir nevyriausybine organizacija savivaldybei priklausančio turto, pvz. patalpų, panaudos ar nuomos sutartį arba suteikti finansavimą, pagalbą arba lengvatas.....	32
▪ Tvirtinti ar pakeisti savivaldybės biudžetą arba strateginį veiklos planą.....	33
▪ Dėl savivaldybės valdomos įmonės turto perdavimo, turto pardavimo ar įmonės pelno paskirstymo.....	34
Teisinis reguliavimas ir teismų praktika.....	35
Interesų konflikto požymiai.....	35
Privalu nusišalinti visose teisėkūros stadijose.....	36
Nusišalinimas kaip individuali pareiga.....	37
Dėl pareigų priešpriešos.....	38
Dėl norminio administracinio akto.....	38
Dėl vidaus politikos įgyvendinimo.....	39
Sprendimai dėl tos pačios politinės partijos nario.....	40
Dėl kolegiskų santykių.....	41

ĮVADAS

Atsižvelgiant į išskirtinę savivaldybių tarybų veiklos skaidrumo užtikrinimo svarbą, savivaldybių tarybų narių paklausimus VTEK, atsirado poreikis įvertinti aktualiausias interesų konfliktų grėsmes savivaldybių tarybų veikloje, išryškinti rizikingiausias sritis, kuriose VTEK gali suteikti metodinę pagalbą savivaldybių tarybų nariams, siekiant išvengti VPIDJ pažeidimo ir tuo pačiu suteikti pagalbą užtikrinant visuomenės pasitikėjimą vietos savivalda.

Tuo tikslu VTEK, įvertinusi gaunamus paklausimus, atliktų tyrimų medžiagą parengė šias Rekomendacines gaires (toliau – Gairės) interesų konfliktų prevencijai savivaldybių tarybų narių veikloje. Gairėse yra išskirtos situacijos, kuriose savivaldybių tarybų nariams dažniausiai atsiranda abejonių dėl interesų konflikto grėsmės ir pateikta VTEK nuomonė dėl tinkamo interesų konflikto valdymo, rengiant, svarstant ar priimant sprendimus, LVAT apibendrinta praktika vertinant VPIDJ nuostatų pažeidimus savivaldybių tarybų narių veikloje.

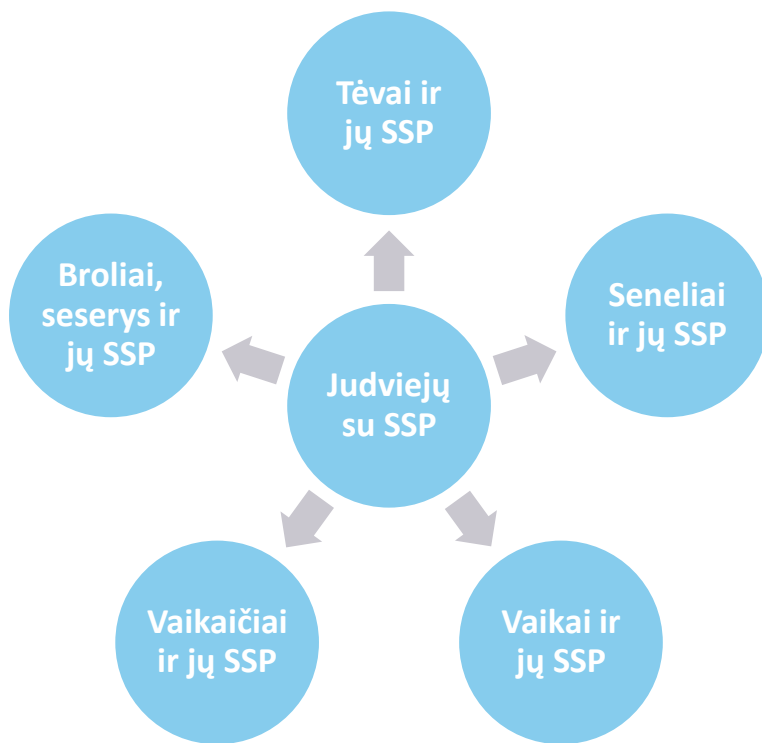
Gairės parengtos lentelių forma, kurių kiekviena detalizuoja vieną situaciją, dažniausiai keliančią savivaldybių tarybų nariams abejones dėl galimo interesų konflikto. VTEK, įvertinusi gaunamus paklausimus, atliktų tyrimų medžiagą, teismų praktiką išskyrė šias dažniausiai savivaldybių tarybų nariams abejones dėl galimo interesų konflikto keliančias situacijas (savivaldybių tarybų sprendimus) ir pateikia rekomendacijas nuo kokių sprendimų rengimo, svarstymo ar priėmimo privalu nusišalinti.

INTERESŲ KONFLIKTŲ GRĖSMĖS

Dėl fizinių asmenų, galinčių kelti interesų konfliktą

Savivaldybės tarybos nariui artimais asmenimis laikytini tarybos nario sutuoktinis, sugyventinis, partneris, kai partnerystė įregistruota įstatymų nustatyta tvarka (toliau – partneris), taip pat jų ir tarybos nario tėvai (įtėviai), vaikai (įvaikiai), broliai (įbroliai), seserys (įseserės), seneliai, vaikaičiai ir jų sutuoktiniai, sugyventiniai ar partneriai (VPIDJ 2 straipsnio 5 dalies 1 punktą).

Schemoje ir sprendimų lentelėse sutuoktiniai, sugyventiniai ir partneriai, kai partnerystė įregistruota įstatymų nustatyta tvarka (toliau visi kartu – SSP).

VTEK nuomone, interesų konfliktą gali kelti asmuo, su kuriuo savivaldybės tarybos narys kartu gyvena, tačiau neatitinka CK įtvirtintų sugyventinių požymių, bet juos sieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.

Jei asmenys kartu negyvena, bet turi bendrų nepilnamečių vaikų, Komisijos nuomone, tarybos nario suinteresuotumą gali lemti poreikis užtikrinti bendro nepilnamečio vaiko (vaikų) gerovę. CK 3.192 straipsnio 1 dalyje nustatytos tėvų pareigos materialiai išlaikyti savo nepilnamečius vaikus, tačiau

šiuo atveju atkreiptinas dėmesys, kad pagal CK 3.192¹ straipsnį tėvai privalo materialiai išlaikyti ne tik nepilnamečius vaikus, bet ir pilnametystės sulaukusius vaikus, kurie mokosi pagal vidurinio ugdymo programą ar pagal formaliojo profesinio mokymo programą pirmajai kvalifikacijai įgyti arba studijuoja aukštojoje mokykloje pagal nuolatinės studijų formos programą ir yra ne vyresni negu 24 metų ir kuriems būtina materialinė parama, atsižvelgiant į vaikų, sulaukusių pilnametystės, turtinę padėtį, gaunamas pajamas, galimybę patiems gauti pajamų ir kitas svarbias aplinkybes. Taigi, Komisija tokiais atvejais rekomenduoja deklaruoti savo vaiko (vaikų) tėvą (motiną) ir su šiuo asmeniu susijusius duomenis, dėl kurių gali kilti interesų konfliktas (VPIDĮ 6 straipsnio 2 dalies 4 punktas).

Pagal VPIDĮ savivaldybės tarybos nariui rengiant, svarstant, priimant sprendimus ar atliekant kitas tarnybines funkcijas gali kilti interesų konfliktas, kurį lemtų kitų asmenų, su kuriais jį sieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai, privatūs interesai.

Dėl viešųjų paslaugų

VTEK nuomone, savivaldybės tarybos narių dalyvavimas rengiant, svarstant ar priimant sprendimus, susijusius su viešosiomis paslaugomis (pvz., švietimo, sveikatos priežiūros, socialinės globos, komunalinės ir kt.), kuriomis jie (jiems artimi asmenys) naudojasi, nėra vertinamos kaip tiesioginis ir akivaizdus interesų konfliktas.

Kita vertus, viešosios paslaugos gali tapti interesų konflikto priežastimi, jei savivaldybės tarybos narių nagrinėjami klausimai būtų akivaizdžiai ir tiesiogiai susiję su jų (ar jiems artimų asmenų) privačiais interesais. Pavyzdžiui, savivaldybės tarybos narių dalyvavimas dėl konkrečių sveikatos priežiūros įstaigų (kuriuose jie ar jiems artimi asmenys gauna paslaugas) rengiant, svarstant ar priimant sprendimus, galinčius pakeisti išskirtinai tik jų ar tik jiems artimų asmenų gaunamų

sveikatos priežiūros paslaugų sąlygas, prieštarautų VPIDJ tikslams bei uždaviniams ir galėtų būti vertinama, kad tarybos narys pateko į interesų konflikto situaciją.

Pripažįstant, kad deklaruojančio asmens veiklai daro įtaką interesų konfliktas, kiekvienu atveju būtina aiškiai ir nedviprasmiškai nurodyti, kokios faktinės aplinkybės patvirtina buvus konkretų asmens turtinį ar neturtinį suinteresuotumą. Šių aplinkybių vertinimas negali būti grindžiamas prielaidomis, nerealiomis ar mažai tikėtinomis hipotetinėmis išvadomis ir spėjimais apie valstybinėje tarnyboje dirbančio asmens galbūt turėtą ar ateityje būsiantį suinteresuotumą (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2014 m. balandžio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A442-1009/2014).

VTEK nustačiusi deklaruojančio asmens pareikšto nusišalinimo nepriėmimo kriterijus. Pagal juos institucijos vadovas ar jo įgaliotas atstovas, arba kolegiali valstybės ar savivaldybės institucija motyvuotu rašytiniu sprendimu gali nepriimti pareikšto nusišalinimo ir įpareigoti asmenį toliau dalyvauti rengiant, svarstant ar priimant sprendimą, kai svarstomas klausimas yra susijęs su institucijų, įstaigų, įmonių ar bendrovių viešosiomis paslaugomis (pvz., švietimo, sveikatos priežiūros, telekomunikacijų, šilumos energijos, vandens tiekimo, komunalinėmis ir pan.), kuriomis naudojasi privačius interesus deklaruojantis asmuo ar jo artimi asmenys, išskyrus atvejus, kai:

- priėmus sprendimą šie asmenys tokiomis paslaugomis naudotųsi išskirtinėmis sąlygomis ir pasiūlymais, suteiktais dėl asmens, dirbančio valstybinėje tarnyboje, einamų pareigų, arba
- nagrinėjamas klausimas akivaizdžiai ir tiesiogiai susijęs su privačius interesus deklaruojančio ar jam artimų asmenų privačiais interesais.

Dėl sandorių šalių

Komisija pabrėžia, kad dėl savivaldybės tarybos nario ar jo SSP sandorio šalies interesų konfliktas galėtų kilti, sprendžiant savivaldybės taryboje klausimus, susijusius su savivaldybės tarybos nario ar jo SSP, kaip fizinio asmens, sudarytų sandorių (pvz., individualios ar kitos veiklos) kitomis šalimis.

Dėl buvusių darboviečių

VTEK pabrėžia, kad tarybos nariui neprivalu nusišalinti nuo rengimo, svarstymo ar priėmimo sprendimų, susijusių su jo buvusia darbovieta, jei sprendimo rengimo, svarstymo ar priėmimo metu tarybos nario su buvusia darbovieta nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.

Kita vertus, savivaldybės tarybos narys privalo nusišalinti nuo sprendimų, susijusių su savo paties, buvusioje darbovietėje, atliktų užduočių arba rengtų, svarstytų, priimtų sprendimų ar kitų pavedimų vertinimu, auditu, peržiūra ar kontrole, vykdymo. VTEK nuomone, tarybos narys, turėdamas asmeninį suinteresuotumą ginti savo profesinę reputaciją, negali dalyvauti jokiose procedūrose vertindamas savo paties veiklą, darbą ar elgesį. Interesų konfliktas gali kilti dėl tarybos nario turtinio suinteresuotumo (išvengti finansinių padarinių) ar suinteresuotumo neturtine nauda – apginti savo reputaciją ar kt.

Dėl asmenų, su kuriais turite teisinių ginčų

VTEK pabrėžia, kad dažniausiai teisinių ginčų (pvz., turtiniai, darbo, tarnybiniai ir kt.), metu priimti sprendimai gali sukelti ginčo šalims tam tikrų padarinių (pvz., finansinių, neturtinių ir pan.). Tokiu atveju savivaldybės tarybos nario privatūs interesai gali pasireikšti tiek turtine, tiek neturtine nauda, moraliniu įsipareigojimu, moraline skola ir kt.

VTEK nuomone, tarybos nariui pagal tarnybines funkcijas kilus būtinybei spręsti klausimus ar priimti sprendimus, susijusius su teisiniais ginčais, kuriuose jis yra įvardintas pareiškėju, ieškovu ar atsakovu taip pat gali kilti interesų konflikto grėsmė.

Dėl savo kitos darbovietės vadovo

Tarybos nariui rengiant, svarstant ar priimant sprendimus, susijusius su jo vadovo kitoje darbovietėje elgesiu, gali kilti interesų konfliktas. Tokie abipusiai valdžios ir pavaldumo santykiai neužtikrina objektyvumo ir nešališkumo principų tarybos nariui atliekant tarnybines pareigas. Dėl šių aplinkybių kyla abejonių, ar savivaldybės tarybos narys, spręsdamas klausimus dėl asmens, kuris jo atžvilgiu turi valdingus įgalinimus, gali priimdamas sprendimus pirmenybę teikti viešiesiems interesams ir užtikrinti priimamų sprendimų nešališkumą, kaip to reikalauja VPIDĮ nuostatos.

Dėl norminių teisės aktų

VTEK nuomone, tarybos nariams rengiant, svarstant ar priimant sprendimus patvirtinti savivaldybės įstaigų paslaugų teikimo tvarkos aprašus, veiklos nuostatus, reglamentus ir kt. interesų konfliktas gali kilti jei šiuose aktuose yra išskirtinių sąlygų tarybos nario ar jam artimo asmens statusui, turimai profesiniai specializacijai, kvalifikacijai arba šis aktas akivaizdžiai ir tiesiogiai susijęs su jo privačiais interesais ar kt. Daugiau apie tai Gairių 4.5 skyriuje.

Dėl politikos formavimo

LVAT yra konstatavęs, kad Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme nėra numatyta išimčių, vadovaujantis kuriomis savivaldybės tarybos nario teisė dalyvauti renkant galėtų būti ribojama, o rinkimai ir atleidimas iš pareigų yra politikos formavimo procesas savivaldybėje ir pareigų vykdymas (LVAT 2011 m. gegužės 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A525-789/2011). Taigi VTEK neturi teisinių įgalinimų vertinti ar koreguoti šį politikos formavimo procesą bei jo sudedamąsias dalis. Todėl, savivaldybės tarybos nario dalyvavimas savo paties ar kito savivaldybės tarybos nariui – artimo asmens, skyrimo į savivaldybės tarybos funkcionavimą užtikrinančias struktūras ar postus procese nėra laikytinas interesų konfliktu.

REKOMENDACINĖS PRIEMONĖS INTERESŲ KONFLIKTAMS VALDYTI

Toliau pateikiamose sprendimų lentelėse savivaldybės tarybos nario veikla, kai jis ar ji „dalyvauja rengiant, svarstant ar priimant sprendimą“, apima bet kokius tarybos nario veiksmus savivaldybės taryboje, komitetuose, komisijose, darbo grupėse ir kt.:

- inicijuoja (teikia) tarybos sprendimą;
- įtraukia (išbraukia) į tarybos darbotvarkę;
- rengia sprendimo projektą;
- dalyvauja svarstant;
- pasirašo (vizuoja) sprendimą (projektą) ar duoda nurodymus;
- balsuoja už (prieš) sprendimą;
- balsuoja „susilaikau“;
- nebalsuoja, bet lieka salėje;
- pristato sprendimą ir (ar) pasisako dėl jo ir nusišalina.

Siekiant užtikrinti VPIDĮ 3 straipsnyje įtvirtintos pareigos elgtis taip, kad nekiltų abejonių, jog yra interesų konfliktas, įgyvendinimą VTEK rekomenduoja situacijose, kai tarybos narys abejoja, ar jo dalyvavimas rengiant, svarstant ar priimant sprendimus gali būti suvokiamas kaip interesų konfliktas, įsivertinti galimas tokio elgesio pasekmes visuomenės pasitikėjimui ir nusišalinti bei nedalyvauti rengiant, svarstant ar priimant minėtuosius sprendimus.

Priimant sprendimus savivaldybės taryboje gali susiklostyti situacija, kad dėl nepakankamo savivaldybės tarybos narių skaičiaus priėmus nusišalinimą savivaldybės taryba negalėtų priimti konkretaus sprendimo. Tokiais išskirtiniais atvejais VPIDĮ yra nustatytas pareikšto nusišalinimo nepriėmimo institutas.

Sutartiniai ženklai lentelėse (nuo 12 psl.):

- raidė „N“ tamsiai mėlyname fone – rekomenduojama nusišalinti;
- šviesiai mėlynas fonas – galima dalyvauti priimant sprendimą;
- skaičiai „1, 2, 3...“ – išsamiau situacija paaiškinta po lentele.

Sprendimas reorganizuoti savivaldybės įstaigą

TN / TN ryšys	TN – įstaigos darbuotojas	TN artimas asmuo dirba įstaigoje	TN dėdė dirba įstaigoje	TN turi paslaugų sutartį su įstaigos vadovu, kaip fiziniai asmenys	TN ir įstaigos darbuotojas turi bendro turto	TN buvęs SSP dirba įstaigoje	TN turi ginčą teisme su įstaiga	TN kaimynas dirba įstaigoje	TN ir įstaigos vadovas draugai FB	TN ir įstaigos vadovas vienos politinės partijos nariai	TN ir įstaigos vadovas žaidžia vienoje komandoje krepšinį	TN prieš savaitę baigė dirbti šioje įstaigoje
Dalyvauja rengiant, svarstant ar priimant sprendimą	N	N	1	N	N	2	N	3	4	5	6	7

1. Nusišalinti neprivalu, jei su dėde, kuris nėra artimas asmuo, TN nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.
2. Nusišalinti neprivalu, jei TN su buvusiu (-ia) sutuoktiniu (-e) neturi nepilnamečių vaikų, kurių išlaikymu kartu rūpinasi arba jų nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.
- 3-6. Nusišalinti neprivalu, jei su šiais asmenimis TN nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.
7. Nusišalinti neprivalu, jei su buvusia darbovieta TN nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.

Sprendimas skirti asmenį į savivaldybės įmonės (įstaigos) stebėtojų tarybos nario pareigas

Skiriamas asmuo TN	TN brolis, sesuo ar kitas artimas asmuo	TN turi ginčą teisme su skiriamu asmeniu	TN sesers vaikų tėvas	TN buvęs kolega	TN tetos sugyventinis	TN ir skiriamas asmuo turi tos pačios UAB akcijų	TN kitos darbuotės vadovas	TN bendrakursis	TN ir skiriamasis yra vienos asociacijos nariai	TN sūnaus draugė	TN iš skiriamo asmens prieš mėnesį pirko automobilį	TN buvęs sutuoktinis (sugyventinis)
Dalyvauja rengiant, svarstant ar priimant sprendimą	N 1	N 2	3	4	5	N 6	N	7	8	9	10	11

1-2. Rekomenduojame nusišalinti, siekiant užtikrinti TN veiklos skaidrumą ir nešališkumą.

3 ir 11. Nusišalinti neprivalu, jei TN (asmuo) su buvusiu (-ia) SSP neturi nepilnamečių vaikų, kurių išlaikymu kartu rūpinasi arba jų nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.

4. Nusišalinti neprivalu, jei su šiais asmenimis TN nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.

5. Nusišalinti neprivalu, jei su tetos sugyventiniu, kuris nėra artimas asmuo, TN nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.

6. Rekomenduojame nusišalinti, jei skiriamo asmens turimų akcijų suteikiami balsai visuotiniame akcininkų susirinkime leidžia daryti lemiamą įtaką šio juridinio asmenų veiklai.

7-10. Nusišalinti neprivalu, jei su šiais asmenimis TN nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.

Sprendimas skirti savivaldybės administracijos direktorių, direktoriaus pavaduotoją

Skiriamas asmuo TN	TN ar jo SSP	TN vadovas darbovietėje	Galiojanti sutartis teikti paslaugas TN šalis	Naudojasi arba turi bendrą su TN turtą	Buvęs TN SSP	Asmuo, su kuriuo TN turi ginčą teisme	TN dukterėčia	TN kaimynas	Tos pačios kaip ir TN politinės partijos narys	Asmuo, su kuriuo TN kartu šoka kolektyve	Esamas ir buvęs TN bendradarbis	TN kurso draugas, klasiokas, FB draugas	TN vaikų krikštatis
Dalyvauja rengiant, svarstant ar priimant sprendimą	N	N	N	N	1	N	2	3	4	5	6	7	8

1. Nusišalinti neprivalu, jei TN su buvusiu (-ia) SSP neturi nepilnamečių vaikų, kurių išlaikymu kartu rūpinasi arba jų nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.

2. Nusišalinti neprivalu, jei su dukterėčia, kuri nėra artimas asmuo, TN nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.

3-8. Nusišalinti neprivalu, jei su šiuo asmeniu TN nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai. Tačiau VTEK rekomenduoja situacijose, kai tarybos narys abejoja, ar jo dalyvavimas rengiant, svarstant ar priimant sprendimus gali būti suvokiamas kaip interesų konfliktas, įsivertinti galimas tokio elgesio pasekmes visuomenės pasitikėjimui ir nusišalinti bei nedalyvauti rengiant, svarstant ar priimant minėtuosius sprendimus.

Sprendimas dėl savivaldybės administracijos (ar jos vadovo), kurioje dirba tarybos nariui artimas asmuo, veiklos

TN / Sprendimas dėl	Administracijos direktoriaus skatinimo	Administracijos direktoriaus paskyrimo/atleidimo	Administracijos direktoriaus ataskaitos patvirtinimo	Administracijos veiklos audito	Administracijos tarnybinių automobilių	Administracijos patalpų remonto	Administracijos vykdomo projekto	Administracijos turto nuomos, panaudos	Atskirų Administracijos veiklos sričių	Administracijos veiklos taisyklės, reglamentų, tvarkų
Dalyvauja rengiant, svarstant ar priimant sprendimą	N	N	N	N	1	2	3	4	5	6

1-6. Nusišalinti neprivalu, jei sprendimas tiesiogiai nesusijęs su išskirtiniu artimo asmens darbo sąlygų pagerinimu ar kitu tiesioginiu poveikiu jo darbui.

Sprendimas atleisti merą iš pareigų prieš terminą

TN \ Meras	TN sutuoktinis	Buvęs TN vadovas darbovietėje	Sutarties teikti paslaugas TN šalis	Asmuo naudojasi arba turi bendrą turtą su TN	Buvęs TN sutuoktinis, sugyventinis	Asmuo su kuriuo TN turi ginčą teisme	TN kaimynas	Tos pačios kaip ir TN politinės partijos narys	Asmuo su kuriuo TN kartu dainuoja kolektyve	Esamas ar buvęs TN bendradarbis	TN kurso draugas, klasiokas, FB draugas	TN vaikų krikštėvis
Dalyvauja rengiant, svarstant ar priimant sprendimą	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

1-12. VTEK neturi teisinių įgalinimų vertinti šį politikos formavimo procesą ar jo sudedamąsias dalis. Todėl tarybos narių, net ir susijusių giminystės ryšiais, dalyvavimas tarybos funkcionavimą užtikrinančių tarybos struktūrų, formavimo procese ir veikloje nėra laikytinas interesų konfliktu.

Sprendimas skirti tarybos Kontrolės komiteto pirmininko pavaduotoją

TN \ Skiriamas asmuo	TN SSP	TN dukterėčia	TN vadovas darbovietėje	Sutarties teikti paslaugas TN šalis	Asmuo naudojasi arba turi bendrą turtą su TN	Buvęs TN sutuoktinis, sugyventinis	Asmuo su kuriuo TN turi ginčą teisme	TN kaimynas	Tos pačios kaip ir TN politinės partijos narys	Asmuo su kuriuo TN kartu šoka kolektyve	TN bendradarbis, buvęs bendradarbis	TN kurso draugas, klasiokas, FB draugas	TN vaikų krikštatevis
Dalyvauja rengiant, svarstant ar priimant sprendimą	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

1-13. VTEK neturi teisinių įgalinimų vertinti šį politikos formavimo procesą ar jo sudedamąsias dalis. Todėl tarybos narių, net ir susijusių giminystės ryšiais, dalyvavimas tarybos funkcionavimą užtikrinančių tarybos struktūrų, formavimo procese ir veikloje nėra laikytinas interesų konfliktu.

Sprendimas (pradėti tyrimą, pripažinti pažeidimą, etc.) tarybos Etikos komisijoje vertinant kito TN elgesį

TN / Vertinamasis	Tarybos nario (ės) SSP	TN dėl šio asmens pateikė skundą EK	TN vadovas kitoje darbovietėje	Sutarties teikti paslaugas Tarybos nariui šalis	Asmuo naudojasi arba turi bendrą turta su Tarybos nariu	Asmuo su kuriuo Tarybos narys turi ginčą teisme	Esamas TN vadovas	Buvęs TN SSP	TN kaimynas	TN dukterėčia	Asmuo su kuriuo TN kartu šoka kolektyve	Esamas ar buvęs TN bendradarbis (ne vadovas)	TN vaikų krikštatis	Tos pačios politinės partijos kaip ir TN narys
Dalyvauja rengiant, svarstant ar priimant sprendimą	N	N 1	N	N	N	N	N	2	3	4	5	6	7	8

1. Nusišalinti neprivalu, kai skundas nėra susijęs su jį pateikusiu Etikos komisijos nariu (pvz. pastebėjus galimą pažeidimą, siekia inicijuoti tyrimą). Jeigu skundas tiesiogiai susijęs su jį teikiančiu asmeniu (pvz. nurodoma, kad jis buvo įžeistas ir reikalaujama skundžiamo TN atsiprašyti), tuomet privalu nusišalinti nuo skundo nagrinėjimo.

2. Nusišalinti neprivalu, jei TN su buvusiu (-ia) SSP neturi nepilnamečių vaikų, kurių išlaikymu kartu rūpinasi arba jų nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.

3-8. Nusišalinti neprivalu, jei su šiuo asmeniu TN nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai. Tačiau VTEK rekomenduoja situacijose, kai tarybos narys abejoja, ar jo dalyvavimas rengiant, svarstant ar priimant sprendimus gali būti suvokiamas kaip interesų konfliktas, įsivertinti galimas tokio elgesio pasekmes visuomenės pasitikėjimui ir nusišalinti bei nedalyvauti rengiant, svarstant ar priimant minėtuosius sprendimus.

Sprendimas tvarkyti vieną miesto gatvę *(<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.413395/asr>)*

TN Gatvę, kurioje yra	TN, artimo asmens parduotuvė (pagrindinėje gatvėje)	TN, artimo asmens lankomas sporto klubas (pagrindinėje gatvėje)	TN, artimo asmens vaikų mokykla (pagrindinėje ar pagalbinėje gatvėje)	TN pusseserės namas (pagalbinėje gatvėje)	TN parduodamas žemės sklypas (pagalbinėje gatvėje)	Tos pačios politinės partijos nariui kaip ir TN priklausanti įmonė (pagalbinėje gatvėje)	Asmens su kuriuo kartu TN sportuoja kolektyve namas (pagalbinėje gatvėje)	TN kurso draugo, klasioko FB draugo parduotuvė (pagalbinėje gatvėje)	Buvusio TN SSP įmonė (pagalbinėje gatvėje)	TN brolio viešbutis (pagalbinėje gatvėje)	Akcinės bendrovės, kurios kontrolinį akcijų paketą turi TN, parduodamas sklypas
Dalyvauja rengiant, svarstant ar priimant sprendimą	N	1	2	3	N	4	5	6	7	N	N

1-2. Nusišalinti neprivalu, jei asmuo naudojasi paslaugomis vienodomis, visiems prieinamomis sąlygomis.

3. Nusišalinti neprivalu, jei su pussesere, kuri nėra artimas asmuo, TN nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.

4. Nusišalinti neprivalu, jei su šiuo asmeniu (fiziniu ar juridiniu) TN nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.

5-6. Nusišalinti neprivalu, jei su šiuo asmeniu TN nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.

7. Nusišalinti neprivalu, jei TN su buvusiu (-ia) SSP neturi nepilnamečių vaikų, kurių išlaikymu kartu rūpinasi arba jų nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.

Sprendimas skirti lėšas automobilių aikštelės įrengimui

Gatvėje, kurioje gyvena ar turi nekilnojamo turto TN	Tarybos narys	TN SSP	TN dukterėčia	TN vadovas darbovietėje	Sutarties teikti paslaugas TN šalis	Asmuo, kuris naudojasi arba turi bendrą turta	Buvęs TN SSP	Asmuo su kuriuo Tarybos nariui yra ginčas teisme	Tos pačios politinės partijos kaip ir TN narys	Asmuo su kuriuo TN vienoje komandoje žaidžia futbolą	Esamas ar buvęs TN bendradarbis	TN kurso draugas, klasiokas, FB draugas	TN vaikų krikštėvis
Dalyvauja rengiant, svarstant ar priimant sprendimą	N	N	1	2	3	N 4	5	6	7	8	9	10	11

1. Nusišalinti neprivalu, jei su dukterėčia, kuri nėra artimas asmuo, TN nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.
- 2-3. Nusišalinti neprivalu, jei nėra žinoma šiems asmenims priklausančio nekilnojamojo turto adresas.
4. Rekomenduojame nusišalinti, nes stovėjimo aikštelių naudosis tiek TN tiek artimi asmenys, be to kyla TN nekilnojamo turto vertė.
5. Nusišalinti neprivalu, jei TN su buvusiu (-ia) SSP neturi nepilnamečių vaikų, kurių išlaikymu kartu rūpinasi arba jų nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.
- 6-11. Nusišalinti neprivalu, jei su šiuo asmeniu TN nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai. Tačiau VTEK rekomenduoja situacijose, kai tarybos narys abejoja, ar jo dalyvavimas rengiant, svarstant ar priimant sprendimus gali būti suvokiamas kaip interesų konfliktas, įsivertinti galimas tokio elgesio pasekmes visuomenės pasitikėjimui ir nusišalinti bei nedalyvauti rengiant, svarstant ar priimant minėtuosius sprendimus.

Sprendimas gatvėje nutiesti (atnaujinti) vandens tiekimo vamzdyną (elektros tiekimo liniją)

TN Šioje gatvėje yra:	TN artimo asmens parduotuvė	TN artimo asmens lankomas sporto klubas	TN artimo asmens vaikų mokykla	TN vadovo namas	Asmens, su kuriuo TN naudojasi arba turi bendrą turą,	TN buvusio SSP įmonė	Asmens, su kuriuo TN turi ginčą teisme, parduodamas sklypas	Tos pačios, kaip ir TN, politinės partijos nariui priklausanti	Asmens, su kuriuo kartu šoka kolektyve, namas	TN kurso draugo, klasioko, FB draugo parduotuvė	TN seneliui priklausančios auto dirbtuvės
Dalyvauja rengiant, svarstant ar priimant sprendimą	N 1	2	3	4	N	5	6	7	8	9	N

1. Rekomenduojama nusišalinti, jei TN artimam asmeniui priklauso parduotuvė.
- 2-3. Nusišalinti neprivalu, jei asmuo naudojasi paslaugomis vienodomis, visiems prieinamomis sąlygomis.
4. Nusišalinti neprivalu, jei nėra žinomas vadovui priklausančio nekilnojamojo turto adresas.
5. Nusišalinti neprivalu, jei TN su buvusiu (-ia) SSP neturi nepilnamečių vaikų, kurių išlaikymu kartu rūpinasi arba jų nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.
6. Nusišalinti neprivalu, jei nėra žinomas šiam asmeniui priklausančio nekilnojamojo turto adresas.
- 7-9. Nusišalinti neprivalu, jei su asmeniu TN nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.

Sprendimas patvirtinti savivaldybės įstaigų viešųjų paslaugų teikimo tvarkos aprašus, veiklos reglamentavimo ar kitus norminius teisės aktus

TN / TN ryšys	TN įstaigos darbuotojas	TN SSP dirba įstaigoje	TN dukterėčia dirba įstaigoje	TN turi sutartį su įstaiga	TN buvusio sutuoktinio brolis dirba įstaigoje	TN skirtas į įstaigos kontrolės organą	TN valdoma įmonė nuomojasi patalpas iš įstaigos	TN ir įstaigos vadovas priklauso vienam laisvalaikio klubui	TN turi ginčą teisme su įstaiga	TN brolis naudojasi įstaigos viešosiomis paslaugomis	TN valdoma bendrovė turi sutartį su įstaiga	TN pretenduoja į įstaigos vadovo pareigas
Dalyvauja rengiant, svarstant ar priimant sprendimą	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

1-12. Nusišalinti neprivalu, jei šiuose aktuose nėra išskirtinių sąlygų tarybos nario ar jam artimo asmens statusui, turimai profesiniai specializacijai, kvalifikacijai arba šis aktas akivaizdžiai ir nėra tiesiogiai susijęs su jo privačiais interesais ar kt. Daugiau apie tai Gairių 4.5 skyriuje.

Sprendimas patvirtinti savivaldybės įstaigos veiklos ataskaitą

TN / TN ryšys	TN įstaigos padalinio vadovas	TN sutuoktinė dirba įstaigoje	TN pusbrolio SSP dirba įstaigoje	TN turi akcijų UAB, kuri laimėjo viešąjį pirkimą įstaigoje	TN ir įstaigos darbuotojas turi bendrą turą	TN vaiko tėvas (santuoka nutraukta) dirba įstaigoje	TN kreipėsi į kontrolės institucijas dėl įstaigos veiklos	TN buvęs bendradarbis dirba įstaigoje	TN buvusi darbuotė - įstaiga	TN ir įstaigos vadovas priklauso tam pačiam sporto klubui	TN ir įstaigos vadovas draugai
Dalyvauja rengiant, svarstant ar priimant sprendimą	N	N	1	2	3	4	5	6	7	8	9

1. Nusišalinti neprivalu, jei su pusbroliu, kuris nėra artimas asmuo, TN nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.
2. Nusišalinti neprivalu, nes TN ryšys yra su UAB, o ne su įstaiga, todėl nėra vertinama kaip tiesioginis ir akivaizdus interesų konfliktas.
3. Nusišalinti neprivalu, nes TN ryšys yra su fiziniu asmeniu, o ne su įstaiga, todėl nėra vertinama kaip tiesioginis ir akivaizdus interesų konfliktas.
4. Nusišalinti neprivalu, jei TN su buvusiu (-ia) SSP neturi nepilnamečių vaikų, kurių išlaikymu kartu rūpinasi arba jų nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.
5. Nusišalinti neprivalu, kai TN kreipimasis į kontrolės institucijas nėra susijęs su jo paties pažeistomis teisėmis ar interesais.
- 6-9. Nusišalinti neprivalu, jei su šiais asmenimis (fiziniais ar juridiniais) TN nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.

Sprendimas patvirtinti savivaldybės įstaigos teikiamų viešųjų paslaugų tarifų dydžius (įkainius)

TN / TN ryšys	TN įstaigos specialistas	TN SSP dirba įstaigoje	TN pusbrolis dirba įstaigoje	TN naudojami šiomis paslaugomis	TN artimi asmenys naudojami šiomis paslaugomis	TN buvęs sutuoktinis (sugyventinis) dirba įstaigoje	TN ir įstaiga turi ginčą teisme	TN ir įstaigos vadovas buvę bendramoksliai	TN ir įstaigos vadovas vienos politinės partijos nariai	TN ir įstaigos vadovas priklauso tai pačiai sporto komandai	TN prieš savaitę baigė dirbti šioje įstaigoje
Dalyvauja rengiant, svarstant ar priimant sprendimą	N 1	N 2	3	4	5	6	N	7	8	9	10

1-2. Nusišalinti neprivalu, tik jei TN (SSP) veikla nesusijusi su darbo apimtimis ir pobūdžiu ar kt.

3. Nusišalinti neprivalu, jei su pusbroliu, kuris nėra artimas asmuo, TN nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.

4-5. Nusišalinti neprivalu, nes savivaldybės tarybos narių dalyvavimas rengiant, svarstant ar priimant sprendimus, susijusius su viešąsias paslaugas teikiančiomis įstaigomis, su kuriomis juos sieja tik gaunamos viešosios paslaugos, nėra vertinamos kaip tiesioginis ir akivaizdus interesų konfliktas.

6. Nusišalinti neprivalu, jei TN su buvusiu (-ia) SSP neturi nepilnamečių vaikų, kurių išlaikymu kartu rūpinasi arba jų nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.

7-10. Nusišalinti neprivalu, jei su šiais asmenimis (fiziniais ar juridiniais) TN nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.

Sprendimas patvirtinti mokestį už vaikų ugdymą ir maitinimą ikimokyklinėse įstaigose

TN / TN ryšys	TN įstaigos pedagogas	TN SSP dirba įstaigoje	TN vaikaičiai lanko įstaigą	TN brolio vaikai lanko įstaigą	TN ir įstaigos vadovas akcininkai vienos UAB	TN turi privatų darželį	TN brolio dukte turi privatų darželį	TN buvęs bendradarbis vadovauja įstaigai	TN buvęs mokytojas yra įstaigos vadovas	TN ir įstaigos vadovas vienos politinės partijos nariai	TN ir įstaigos vadovas vienos asociacijos nariai	TN prieš savaitę baigė dirbti šioje įstaigoje
Dalyvauja rengiant, svarstant ar priimant sprendimą	N 1	N 2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

1-2. Nusišalinti neprivalu, tik jei TN (SSP) veikla nesusijusi su darbo apimtimis ir pobūdžiu ar kt.

3-4. Nusišalinti neprivalu, nes savivaldybės tarybos narių dalyvavimas rengiant, svarstant ar priimant sprendimus, susijusius su viešąsias paslaugas teikiančiomis įstaigomis, su kuriomis juos sieja tik gaunamos viešosios paslaugos, nėra vertinamos kaip tiesioginis ir akivaizdus interesų konfliktas.

5. Nusišalinti neprivalu, nes TN ryšys yra su UAB, o ne su įstaiga, todėl nėra vertinama kaip tiesioginis ir akivaizdus interesų konfliktas.

6-7. Nusišalinti neprivalu, nes TN ryšys yra su privačiu darželiu, o ne su įstaiga, kurios paslaugų kainas nustato, todėl nėra vertinama kaip tiesioginis ir akivaizdus interesų konfliktas.

8-12. Nusišalinti neprivalu, jei su šiuo asmeniu (fiziniu ar juridiniu) TN nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.

Sprendimas nustatyti turimo ar nuomojamo nekilnojamojo turto mokesčio tarifo ir šio mokesčio lengvatas

TN ryšys TN	TN turi apmokestinamo nekilnojamojo turto	TN vadovas turi apmokestinamo nekilnojamojo turto	TN SSP turi apmokestinamo nekilnojamojo turto	TN dukterėčia turi apmokestinamo nekilnojamojo turto	TN sesers valdoma bendrovė turi apmokestinamo nekilnojamojo turto	TN kaimynas turi apmokestinamo nekilnojamojo turto	TN buvęs SSP naudotųsi lengvatomis	TN naudotųsi mokesčio lengvatomis	TN vaikai naudotųsi mokesčio lengvatomis	TN brolio bendrovė naudotųsi mokesčio lengvatomis	TN kitos darbovietės vadovas naudotųsi mokesčio lengvatomis	TN prieš mėn. baigė dirbti bendrovėje, kuri naudotųsi lengvatomis
Dalyvauja rengiant, svarstant ar priimant sprendimą	N	1	N	2	N 3	4	5	N	N	N	6	7

1. Nusišalinti neprivalu, jei nėra žinomas vadovui priklausančio nekilnojamojo turto adresas.
2. Nusišalinti neprivalu, jei su dukterėčia, kuri nėra artimas asmuo, TN nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.
3. Rekomenduojame nusišalinti, nes interesų konfliktas gali kilti dėl TN artimo asmenis suinteresuotumo valdomos bendrovei tenkančia mažesne mokestine našta.
4. Nusišalinti neprivalu, jei su šiuo asmeniu TN nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.
5. Nusišalinti neprivalu, jei TN su buvusiu (-ia) SSP neturi nepilnamečių vaikų, kurių išlaikymu kartu rūpinasi arba jų nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.
6. Nusišalinti neprivalu, jei nėra žinomos TN kitos darbovietės vadovo galimybės naudotis turimo ar nuomojamo nekilnojamojo turto mokesčio lengvatomis.
7. Nusišalinti neprivalu, jei su šiuo asmeniu (fiziniu ar juridiniu) TN nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.

Sprendimas patvirtinti fiksuotų pajamų mokesčio dydžius, taikomus įsigyjant verslo liudijimus

TN TN ryšys	TN dirba pagal verslo liudijimą	TN vaikas dirba pagal verslo liudijimą	TN SSP dirba pagal verslo liudijimą	TN pusbrolis dirba pagal verslo liudijimą	TN valdomos bendrovės darbuotojas dirba pagal verslo liudijimus	TN vadovas dirba pagal verslo liudijimą	TN buvęs SSP dirba pagal verslo liudijimą	TN dėdės SSP dirba pagal verslo liudijimą	TN kaimynas dirba pagal verslo liudijimą	TN mokyklos draugas dirba pagal verslo liudijimą	TN turi ginčą teisme su asmeniu, kuris dirba pagal verslo liudijimą	TN planuoja dirbti pagal verslo liudijimą
Dalyvauja rengiant, svarstant ar priimant sprendimą	N	N	N	1	2	3	4	5	6	7	8	9

1. Nusišalinti neprivalu, jei su pusbroliu, kuris nėra artimas asmuo, TN nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.
2. Nusišalinti neprivalu, jei su šiuo asmeniu TN nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.
3. Nusišalinti neprivalu, jei nėra žinoma apie TN kitos darbovietės vadovo vykdomą veiklą pagal verslo liudijimą.
4. Nusišalinti neprivalu, jei TN su buvusiu (-ia) SSP neturi nepilnamečių vaikų, kurių išlaikymu kartu rūpinasi arba jų nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.
5. Nusišalinti neprivalu, jei su dėdės SSP, kuri nėra artimas asmuo, TN nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.
- 6-7. Nusišalinti neprivalu, jei su šiuo asmeniu TN nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.
8. Nusišalinti neprivalu, jei nėra žinoma apie asmens, su kuriuo TN turi ginčą teisme, veiklą pagal verslo liudijimą.
9. Nusišalinti neprivalu, nes TN dalyvavimas rengiant, svarstant ar priimant sprendimus, susijusius su galimybe užsiimti tam tikra veikla ateityje, nėra vertinamas kaip tiesioginis ir akivaizdus interesų konfliktas.

Sprendimas patvirtinti savivaldybės įstaigų teikiamų socialinės globos ir apgyvendinimo paslaugų kainas

TN \ TN ryšys	TN paslaugas teikiančios įstaigos darbuotojas	TN SSP dirba paslaugas teikiančioje	TN dėdė dirba paslaugas teikiančioje	TN teikia paslaugas įstaigai pagal sutartį	TN turi privačią globos įstaigą	TN buvęs SSP dirba paslaugas teikiančioje	TN motina naudojami šiomis paslaugomis	TN uošvis naudojami šiomis paslaugomis	TN savanoris paslaugas teikiančioje	TN ir paslaugas teikiančios įstaigos vadovas vienoje	TN turi ginčą teisme su viena šias paslaugas
Dalyvauja rengiant, svarstant ar priimant sprendimą	N	N	1	N	2	3	4	5	6	7	8

1. Nusišalinti neprivalu, jei su dėde, kuris nėra artimas asmuo, TN nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.
2. Nusišalinti neprivalu, nes TN ryšys yra su privačia globos įstaiga, o ne su įstaiga, kurios paslaugų kainas nustato, todėl nėra vertinama kaip tiesioginis ir akivaizdus interesų konfliktas.
3. Nusišalinti neprivalu, jei TN su buvusiu (-ia) SSP neturi nepilnamečių vaikų, kurių išlaikymu kartu rūpinasi arba jų nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.
- 4-5. Nusišalinti neprivalu, nes savivaldybės tarybos narių dalyvavimas rengiant, svarstant ar priimant sprendimus, susijusius su viešąsias paslaugas teikiančiomis įstaigomis, su kuriomis juos sieja tik gaunamos viešosios paslaugos, nėra vertinamos kaip tiesioginis ir akivaizdus interesų konfliktas.
6. Nusišalinti neprivalu, jeigu TN su paslaugas teikiančia įstaiga sieja tik savanorio neatlyginamai atliekama visuomenei naudinga veikla.
7. Nusišalinti neprivalu, nes TN neturi tiesioginio ryšio su įstaiga, kurios paslaugų kainas nustato, todėl nėra vertinama kaip interesų konfliktas.
8. Nusišalinti neprivalu, jei TN teisminis ginčas tiesiogiai nesusijęs su socialinės globos ir apgyvendinimo paslaugų kainų nustatymu.

Sprendimas nustatyti savivaldybės bendrovės teikiamos šilumos bazinę kainą

TN \ TN ryšys	TN bendrovės finansininkas	TN SSP dirba bendrovėje	TN vaikai dirba bendrovėje	TN teikia paslaugas bendrovei pagal sutartį	TN buvęs SSP dirba bendrovėje	TN turi ginčą teisme su bendrove	Tarybos nariui artimi asmenys naudojami paslaugomis	TN turi bendrovę, kuri prekiauja šildymo įranga	TN ir bendrovės vadovas kartu sportuoja	TN naudojami bendrovės teikiamomis paslaugomis
Dalyvauja rengiant, svarstant ar priimant sprendimą	N	N	N	N	1	N	2	3	4	5

1. Nusišalinti neprivalu, jei TN su buvusiu (-ia) SSP neturi nepilnamečių vaikų, kurių išlaikymu kartu rūpinasi arba jų nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.

2. Nusišalinti neprivalu, nes TN dalyvavimas rengiant, svarstant ar priimant sprendimus, susijusius su viešąsias paslaugas teikiančiomis įstaigomis, su kuriomis juos sieja tik gaunamos viešosios paslaugos, nėra vertinamos kaip tiesioginis ir akivaizdus interesų konfliktas.

3-4. Nusišalinti neprivalu, nes TN neturi tiesioginio ryšio su bendrove, kurios paslaugų kainas nustato, todėl nėra vertinama kaip interesų konfliktas.

5. Nusišalinti neprivalu, nes TN dalyvavimas rengiant, svarstant ar priimant sprendimus, susijusius su viešąsias paslaugas teikiančiomis įstaigomis, su kuriomis juos sieja tik gaunamos viešosios paslaugos, nėra vertinamos kaip tiesioginis ir akivaizdus interesų konfliktas.

Sprendimas nustatyti valstybinės žemės nuomos mokesčio bei šio mokesčio lengvatas

TN	TN ryšys	TN nuomoja valstybinę žemę	TN valdoma bendrovė nuomoja valstybinę žemę	TN kita darbovietė nuomoja valstybinę žemę	TN senelio brolis nuomoja valstybinę žemę	Tarybos narės vyro dėdė nuomoja valstybinę žemę	TN kitos darbovietės vadovas nuomoja valstybinę žemę	TN bendradarbis naudojasi šiomis lengvatomis	TN buvęs SSP naudojasi šiomis lengvatomis	TN kaimynas naudojasi šiomis lengvatomis	TN dukterėčia naudojasi šiomis lengvatomis	Tarybos narės vyro sesuo naudojasi šiomis lengvatomis	TN tėvai naudojasi šiomis lengvatomis	TN sūnaus draugė naudojasi šiomis lengvatomis	TN naudojasi šiomis lengvatomis
	Dalyvauja rengiant, svarstant ar priimant sprendimą	N	N	N	1	2	3	4	5	6	7	N	N	8	N

- 1-2. Nusišalinti neprivalu, jei su šiais asmenimis, kurie nėra artimi asmenys, TN nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.
3. Nusišalinti neprivalu, jei nėra žinoma ar TN kitos darbovietės vadovas naudojasi valstybinę žemę.
4. Nusišalinti neprivalu, jei su šiuo asmeniu TN nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.
5. Nusišalinti neprivalu, jei TN su buvusiu (-ia) SSP neturi nepilnamečių vaikų, kurių išlaikymu kartu rūpinasi arba jų nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.
6. Nusišalinti neprivalu, jei su šiuo asmeniu TN nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.
7. Nusišalinti neprivalu, jei su dukterėčia, kuri nėra artimas asmuo, TN nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.
8. Nusišalinti neprivalu, nes tik draugystė, jei jų nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai nėra vertinama kaip tiesioginis ir akivaizdus interesų konfliktas.

Sprendimas nustatyti įmonių, teikiančių atliekų tvarkymo, vandens ir komunalinių paslaugų tarifus

TN / TN ryšys	TN yra šias paslaugas teikiančios įmonės darbuotojas	TN SSP dirba į šias paslaugas teikiančioje įmonėje	TN pusbroliis vadovauja šias paslaugas teikiančiai įmonei	TN teikia paslaugas šiai įmonei pagal sutartį	TN ir šias paslaugas teikiančios įmonės vadovas turi bendro	TN buvęs SSP šias paslaugas teikiančios įmonės darbuotojas	TN turi ginčą teisme su šias paslaugas teikiančia įmone	TN kaimynas dirba šias paslaugas teikiančioje įmonėje	TN ir šias paslaugas teikiančios įmonės vadovas yra draugai	TN ir šias paslaugas teikiančios įmonės vadovas yra vienos politinės partijos nariai	TN artimieji naudojami šiomis paslaugomis	TN naudojami šiomis paslaugomis
Dalyvauja rengiant, svarstant ar priimant sprendimą	N	N	1	N	2	3	N	4	5	6	7	8

1. Nusišalinti neprivalu, jei su pusbroliu, kuris nėra artimas asmuo, TN nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.
2. Nusišalinti neprivalu, nes TN ryšys yra su fiziniu asmeniu, o ne su įmone, todėl nėra vertinama kaip tiesioginis ir akivaizdus interesų konfliktas.
3. Nusišalinti neprivalu, jei TN su buvusiu (-ia) SSP neturi nepilnamečių vaikų, kurių išlaikymu kartu rūpinasi arba jų nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.
- 4-6. Nusišalinti neprivalu, nes TN ryšys yra su fiziniu asmeniu, o ne su įmone, todėl nėra vertinama kaip tiesioginis ir akivaizdus interesų konfliktas.
- 7-8. Nusišalinti neprivalu, nes TN dalyvavimas rengiant, svarstant ar priimant sprendimus, susijusius su viešąsias paslaugas teikiančiomis įmonėmis, su kuriomis juos sieja tik gaunamos viešosios paslaugos, nėra vertinamos kaip tiesioginis ir akivaizdus interesų konfliktas.

Sprendimas sudaryti su asociacija ar nevyriausybine organizacija (toliau – abu kartu asociacija) savivaldybei priklausančio turto, pvz. patalpų, panaudos ar nuomos sutartį arba suteikti finansavimą, pagalbą arba lengvatas

TN ryšys TN	TN, būdamas asociacijos nariu, teikia prašymą tarybai dėl sprendimo priėmimo	TN ar jam artimas asmuo yra asociacijos valdymo organų narys	TN ar jam artimas asmuo yra asociacijos narys	TN ar jam artimas asmuo praeityje vadovavo asociacijai	TN ar jam artimas asmuo buvo praeityje asociacijos narys	TN klasiokas, kaimynas arba draugas socialiniame tinkle yra asociacijos vadovas ar narys	TN SSP yra asociacijos valdybos narys (-ė)	TN kitos darbovietės vadovas yra asociacijos pirmininkas	TN kitos darbovietės vadovas yra asociacijos narys	Asociacijai vadovauja tos pačios, kaip ir TN politinės partijos pirmininkas	TN pusbrolis yra asociacijos vadovas ar narys	TN ar jam artimas asmuo yra sudaręs su asociacija patalpų nuomos sutartį	TN su asociacija yra sudaręs paslaugų teikimo sutartį (pvz. teikia mokymų, konsultavimo paslaugas)
Dalyvauja rengiant, svarstant ar priimant sprendimą	N	N	N	1	2	3	N	N	4	5	6	N	N

1-2. Nusišalinti neprivalu, nes TN ryšys yra nutrūkęs, todėl nėra vertinama kaip tiesioginis ir akivaizdus interesų konfliktas.

3. Nusišalinti neprivalu, jei su šiuo asmeniu TN nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.

4. Nusišalinti neprivalu, nes sprendimas susijęs su asociacija, o ne su TN kitos darbovietės vadovu (fiziniu asmeniu).

5. Nusišalinti neprivalu, jei su šiuo asmeniu TN nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.

6. Nusišalinti neprivalu, jei su pusbroliu, kuris nėra artimas asmuo, TN nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.

Sprendimas tvirtinti ar pakeisti savivaldybės biudžetą arba strateginį veiklos planą

TN	Sprendimų finansavimas skiriamas	Įstaigai, kurioje dirba TN arba jam artimas asmuo	Įstaigai su kuria TN arba jam artimas asmuo kartu įgyvendina projektą	Švietimo įstaigai, kurių lanko TN arba jam artimo asmens vaikai/vaikaičiai	Vaikų žaidimų aikštelės prie TN arba jo artimo asmens gyvenamo namo, įrengimui (remontui)	Kanceliarinėms išlaidoms, darbo apmokėjimui, taip pat ir tarybos nariams	Įstaigai, su kuria TN arba jam artimas asmuo turi sutartinių įsipareigojimų (civiliniai teisiniai santykiai)	JA, kurio akcininku(-e) yra TN	Darbo užmokesčiui savivaldybės administracijos padalinii, kuriame dirba TN artimas asmuo	Meno kolektyvui, kuriam priklauso TN arba jam artimas asmuo	Klubo, kurio nariu yra TN arba jam artimas asmuo, vykdomai veiklai	Įstaigai, kurioje pagal autorinę sutartį dėsto TN arba jam artimas asmuo	Įstaigai, kurioje dirba TN nepilnamečio vaiko tėvas (mama), kai santuoka nutraukta	JA, kurio vienasmeniu ar kolegialaus valdymo organu yra TN bendrakis, bendrakis, grupės ar FB draugas, kaimynas	Festivalį (renginį) organizuojančiai įstaigai, kurioje dirba TN ar jam artimas asmuo
Dalyvauja rengiant, svarstant ar priimant sprendimą	N	N	1	N	2	N	N	N	N	N	N	N	3	4	N

1. Nusišalinti neprivalu, jei skiriamas finansavimas nesukuria TN artimam asmeniui (vaikui/vaikaičiui) išskirtinių mokslo, buitės, mokymosi sąlygų.
2. Nusišalinti neprivalu, nes Vietos savivaldos įstatyme nustatyta savivaldybės tarybos tokia kompetencija spręsti dėl savo kanceliarinių išlaidų, darbo apmokėjimo.
3. Rekomenduojame nusišalinti, jei TN su buvusiu SSP turi nepilnamečių vaikų, kurių išlaikymu kartu rūpinasi arba juos sieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.
4. Nusišalinti neprivalu, jei su šiuo asmeniu TN nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.

Sprendimas dėl savivaldybės valdomos įmonės turto perdavimo, turto pardavimo ar įmonės pelno paskirstymo

TN ryšys	TN įmonės darbuotojas	TN SSP dirba įmonėje	TN dėdė dirba įmonėje	TN teikia paslaugas įmonei pagal sutartį	TN turi paslaugų sutartį su įmonės vadovu, kaip fiziniai asmenys	TN buvęs SSP dirba įmonėje	TN turi ginčą teisme su įmone	TN kaimynas dirba įmonėje	TN ir įmonės vadovas draugai FB	TN ir įmonės vadovas vienos politinės partijos nariai	TN ir įmonėje vadovas vienoje komandoje žaidžia krepšinį	TN prieš pusę metų baigė dirbti šioje įmonėje
TN	N	N	1	N	2	3	N	4	5	6	7	8
Dalyvauja rengiant, svarstant ar priimant sprendimą												

1. Nusišalinti neprivalu, jei su dėde, kuris nėra artimas asmuo, TN nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.
2. Nusišalinti neprivalu, nes TN ryšys yra su fiziniu asmeniu, o ne su įmone, todėl nėra vertinama kaip tiesioginis ir akivaizdus interesų konfliktas.
3. Nusišalinti neprivalu, jei TN su buvusiu (-ia) SSP neturi nepilnamečių vaikų, kurių išlaikymu kartu rūpinasi arba jų nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.
- 4-7. Nusišalinti neprivalu, jei su šiuo asmeniu TN nesieja teisiniai, ūkiniai, finansiniai ar kiti panašaus pobūdžio ryšiai.
8. Nusišalinti neprivalu, nes TN ryšys yra nutrūkęs, todėl nėra vertinama kaip tiesioginis ir akivaizdus interesų konfliktas.

TEISINIS REGULIAVIMAS IR TEISMŲ PRAKTIKA

Apie pareigą vengti valstybinėje tarnyboje viešųjų ir privačių interesų konflikto bei viešojo intereso prioritetą privačių interesų atžvilgiu yra ne kartą pasisakę Lietuvos teismai.

Konstitucinis Teismas 2004 m. gruodžio 13 d. nutarime pabrėžė, kad valstybės tarnybos paskirtis – užtikrinti viešąjį interesą, kuris turi dominuoti privačių interesų atžvilgiu. Teismas pažymėjo, kad turi būti išvengta viešųjų ir privačių interesų konfliktų, neturi būti sudaromos prielaidos tokiems konfliktams kilti. Valstybės tarnybos teikiamos galimybės negali būti naudojamos asmeniniam pasipelnymui. Garantuojant viešąjį interesą, būtina išvengti nepagrįsto ir neteisėto interesų grupių poveikio, juo labiau spaudimo valstybės tarnautojams, priimančiams sprendimus vykdant viešąjį administravimą ir teikiant viešąsias paslaugas (arba dalyvaujantiems tuos sprendimus rengiant, vykdant, koordinuojant ir / arba kontroliuojant jų vykdymą ir kt.).

Minėtieji viešųjų ir privačių interesų derinimo reikalavimai yra taikomi ir savivaldybių tarybų nariams, kurie pagal Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos 2 straipsnio 9 dalį yra priskiriami valstybės politikų kategorijai.

Ginčus, kylančius dėl VPIDJ nuostatų taikymo, Lietuvoje nagrinėja administraciniai teismai. LVAT formuoja vienodą administracinių teismų praktiką aiškinant ir taikant VPIDJ. Plėtodamas ir užtikrindamas vienodą teisės aiškinimą ir taikymą LVAT yra pasisakęs dėl VPIDJ 3 straipsnio 1 dalies 2 punkto ir 11 straipsnio 1 ir 2 dalių, įpareigojančių valstybinėje tarnyboje dirbančius asmenis teisės aktų nustatyta tvarka ir priemonėmis vengti interesų konflikto ir elgtis taip, kad nekiltų abejonių, jog toks konfliktas yra, o interesų konfliktui kilus – nusišalinti.

Pažymėtina, kad VPIDJ savo esme yra prevencinis, o jame įtvirtinti pažeidimai yra formalaus pobūdžio.

Interesų konflikto požymiai

LVAT savo praktikoje laikosi požiūrio, kad VPIDJ 3 straipsnio 1 dalies 2 punkte numatytam pažeidimui kvalifikuoti pakanka nustatyti, jog priimant sprendimą asmuo nepasielgė taip, kad nekiltų abejonių, jog egzistuoja toks konfliktas. Konfliktą kelia asmens, dirbančio valstybės tarnyboje, galimas šališkumas priimant sprendimus, jo teigiamas ar neigiamas nusistatymas, todėl valstybės tarnautojas, priimdamas sprendimus, privalo vengti net šališkumo regimybės (*LVAT 2011 m. lapkričio 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-261-3154/2011, 2013 m. kovo 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-525-518/2013*). Vadovaujantis minima teismo praktika savivaldybės tarybos nariui privalu vengti interesų konflikto regimybės, kurią sukelia jo elgesys dalyvaujant savivaldybės tarybos, komitetų ar komisijų veikloje, kai jam tenka spręsti klausimus, keliančius jam interesų konfliktą.

Teismas yra pažymėjęs, kad valstybinėje tarnyboje dirbantis asmuo, jei turi asmeninį turtinį ar neturtinį interesą arba tokį interesą turi jam artimas asmuo, patenka į interesų konfliktą, kai jis šioje situacijoje privalo priimti sprendimą ar dalyvauti jį priimant, ar įvykdyti pavedimą. Todėl jis turi elgtis taip, kad nekiltų abejonų, jog toks konfliktas yra ir informuoti savo institucijos vadovą ar institucijos vadovo įgaliotą atstovą arba kolegialią valstybės ar savivaldybės instituciją, kurios nariu jis yra, ir asmenis, kurie kartu dalyvauja rengiant, svarstant ar priimant sprendimą, apie esamą interesų konfliktą, pareikšti apie nusišalinimą ir jokia forma nedalyvauti toliau rengiant, svarstant ar priimant sprendimą, kol klausimo neišspręs institucijos vadovas ar institucijos vadovo įgaliotas atstovas (LVAT 2020 m. birželio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1983-1062/2020).

Teismo nuomone, sprendžiant ar asmuo padarė VPIDĮ 11 straipsnio 1 dalies pažeidimą, būtina 1) identifikuoti formaliuosius interesų konflikto požymius bei 2) įrodyti, jog asmuo nesiėmė VPIDĮ numatytų priemonių interesų konfliktui savo veikloje išvengti. Vadinasi, pirmiausia būtina nustatyti, ar buvo kilęs interesų konfliktas, ar asmuo turėjo asmeninį turtinį ar neturtinį interesą arba tokį interesą turėjo jo artimas asmuo, kai jis būtent šioje situacijoje turėjo priimti sprendimą ar dalyvauti jį priimant, ar įvykdyti pavedimą (LVAT 2020 m. birželio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1983-1062/2020). Pažymėtina, kad VPIDĮ įstatyme įtvirtinti reikalavimai, draudimai bei apribojimai yra formalus pobūdžio, todėl ir šių nuostatų pažeidimui konstatuoti pakanka nustatyti aplinkybę, kad valstybės politikas tik atliko VPIDĮ įtvirtintus draudžiamuosius veiksmus. Teismas yra nurodęs, kad vertinant, ar buvo pažeista VPIDĮ 11 straipsnio 1 dalis, vadovaujantis Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 56 straipsnyje įtvirtintomis taisyklėmis būtina išsiaiškinti tik tą faktinę aplinkybę, ar asmuo dalyvavo rengiant, svarstant, priimant ar kitaip paveikiant sprendimus (LVAT 2011 m. birželio 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-662-2312/2011; 2011 m. spalio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-63-2861/2011; 2012 m. rugsėjo 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-662-2728/2012). Pagal administracinių teismų praktiką, VPIDĮ pažeidimui konstatuoti nėra būtina nustatyti, jog asmuo savo privačius interesus įgyvendino viešųjų interesų sąskaita, užtenka to, kad jis neįvykdė VPIDĮ 11 straipsnyje įtvirtintos pareigos nusišalinti nuo dalyvavimo rengiant, svarstant ar priimant sprendimus, kurie sukelia interesų konfliktą (LVAT 2011 m. birželio 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A662-2312/2011, 2011 m. spalio 27 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A492-3330/2011, 2012 m. rugsėjo 6 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A662-2728/2012 ir kt.). Vadovaujantis minėta teismo praktika, darytina išvada, kad savivaldybės tarybos nariui interesų konfliktą gali kelti jo dalyvavimas priimant ne tik jam ar jo artimam asmeniui naudingus sprendimus. Pažymėtina, kad LVAT yra nurodęs, kad nėra reikšminga, ar priimtas sprendimas yra naudingas, nes net ir nenaudingas sprendimas asmeniui gali sukelti interesų konfliktą. (LVAT 2011 m. lapkričio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A²⁶¹-3154/2011; 2012 m. sausio 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁵⁶-30/2012; kt.). Todėl, intereso konfliktui atsirasti nėra būtina, jog tarybos narys savo privačius interesus realizuotų viešųjų interesų sąskaita, pasiektų norimą rezultatą.

Privalu nusišalinti visose teisėkūros stadijose

Savivaldybės taryba yra administracinės teisėkūros subjektas, todėl savivaldybių tarybų nariai, atlikdami tarnybines funkcijas, dalyvauja visose savivaldybės tarybos sprendimo, kaip

administracinio akto, teisėkūros stadijose. Pažymėtina, kad interesų konfliktas tarybos nariui kyla nuo to momento, kai jis turi rengti, svarstyti, priimti ar dalyvauti priimant sprendimą, susijusį su jo privačiais interesais. LVAT yra pažymėjęs, kad atlikdamas šiuos veiksmus valstybinėje tarnyboje dirbantis asmuo jau veikia interesų konflikto situacijoje ir tokiu elgesiu pažeidžia imperatyvias VPIDĮ nuostatas. Sprendimas VPIDĮ prasme yra bet koks valstybinėje tarnyboje dirbančio asmens tarnybinis veiksmas, kuris nepriklauso nuo galutinio sprendimo rezultatų ir jo sukeltų palankių ar nepalankių padarinių (*LVAT 2014 m. lapkričio 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁴³⁸-1339/2014*).

Prieš priimant savivaldybių tarybų sprendimus savivaldybės taryboje, minimi klausimai yra nagrinėjami savivaldybės komitetų posėdžiuose, kuriuose galutiniai sprendimai nėra priimami. VPIDĮ taikymo prasme neturi esminės reikšmės, ar tarybos narys dalyvauja svarstant klausimą, susijusį su jo privačiais interesais, tik komiteto veikloje, tačiau nedalyvauja galutinio sprendimo priėmimo. Šiuo atveju dalyvavimas tiek komiteto, tiek tarybos posėdyje yra traktuojamas kaip VPIDĮ nuostatų pažeidimas. LVAT nuomone VPIDĮ 11 straipsnyje nustatyta asmens, dirbančio valstybinėje tarnyboje, pareiga nusišalinti nuo dalyvavimo rengiant, svarstant ar priimant sprendimus arba kitaip paveikti sprendimus, kurie sukelia interesų konfliktą, neturėtų būti suprantama pernelyg siaurai, o sprendimo priėmimas neturėtų būti suprantamas tik kaip galutinio sprendimo priėmimas remiantis konkrečią sritį reguliuojančiu detaliu reglamentavimu. Minėta, kad 11 straipsnyje nustatyta asmens, dirbančio valstybinėje tarnyboje, pareiga nusišalinti, skirta užtikrinti nešališkumo reikalavimą, o iš kitos pusės nesudaryti jokių prielaidų konstitucinio asmenų lygybės principo pažeidimui, kartu ir jokių konkrečių neigiamų pasekmių atsiradimui asmenims, kurių klausimą nagrinėja asmuo, dirbantis valstybinėje tarnyboje (*LVAT 2018 m. balandžio 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-554-602/2018*).

Nusišalinimas kaip individuali pareiga

Savivaldybės taryba yra kolegialus savivaldos atstovaujamas organas, kurio veikloje sprendimai yra priimami balsuojant. Savivaldybės tarybos nario dalyvavimas priimant sprendimą, keliantį jam interesų konfliktą, gali ir nebūti lemiamas bei paveikiantis balsavimo rezultatus, visgi, ši aplinkybė nepašalina tarybos nario pareigos nusišalinti nuo tokio pobūdžio sprendimo priėmimo. LVAT yra pažymėjęs, kad kilus realaus ar menamo interesų konflikto situacijai itin svarbus yra paties asmens elgesys, taip pat atitinkamo subjekto informavimas apie galimą interesų konfliktą (ne galimybė įgyvendinti pareigą nusišalinti ir ne subjektyvus savo pareigų ir sprendimo reikšmingumo vertinimas). Nusišalinimas yra asmeninė kiekvieno valstybinėje tarnyboje dirbančio asmens pareiga, kuri turi būti išreikšta aktyviais ir aiškiais veiksmais (*LVAT 2011 m. balandžio 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A662-1121/2011*). Pažymėtina, kad tarybos nario pareiga pareikšti nusišalinimą yra besąlygiška. Iškilus interesų konflikto situacijai tarybos narys, nelaukdamas priminimo ar įpareigojimo, privalo pats imtis aktyvių veiksmų – įvardinti interesų konflikto situaciją lemiančią priežastį, aiškiai nusišalinti ir nedalyvauti jokiose sprendimo rengimo, svarstymo ar priėmimo procedūrose. LVAT akcentuoja, kad VPIDĮ nenumato jokių išimčių, kuomet asmuo, dirbantis valstybės tarnyboje, galėtų neinformuoti savo tiesioginio vadovo ar institucijos vadovo įgalioto atstovo bei asmenų, kurie kartu dalyvauja sprendimo rengimo, svarstymo ar priėmimo

procedūroje, apie esamą interesų konfliktą ir nenusišalinti nuo dalyvavimo sprendimo, kuris sukelia interesų konfliktą, rengimo, svarstymo ar priėmimo procedūroje (*LVAT 2019 m. gruodžio 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2101-756/2019*).

Siekiant tinkamai įgyvendinti nusišalinimo pareigą, rekomenduojama savivaldybių tarybų nariams vadovautis 2019 m. spalio 30 d. VTEK sprendimu Nr. KS-268 patvirtinta savivaldybės mero ir savivaldybės tarybos narių nusišalinimo tvarka.

Dėl pareigų priešpriešos

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 23 straipsnis numato savivaldybės tarybos nariui pareigą ne tik dalyvauti savivaldybės tarybos bei komiteto, kurio narys jis yra, posėdžiuose, bet ir reglamento nustatyta tvarka informuoti merą ir (ar) tarybos narius arba kitus asmenis, kurie kartu dalyvauja rengiant, svarstant ar priimant sprendimą, apie esamą interesų konfliktą, pareikšti apie nusišalinimą ir, jeigu pareikštas nusišalinimas buvo priimtas, jokia forma nedalyvauti toliau rengiant, svarstant ar priimant sprendimą. Akivaizdu, kad tarybos nario tiesioginių pareigų vykdymas negali būti viršesnis už viešųjų ir privačių interesų derinimo taisyklės. LVAT yra vertinęs situaciją, kada atsiranda tam tikrų valstybinėje tarnyboje dirbančio asmens pareigų priešprieša: viena vertus, toks asmuo turi pareigą atlikti savo tiesiogines tarnybines funkcijas, kita vertus, privalo vengti interesų konflikto. Kaip turi būti sprendžiama ši valstybinėje tarnyboje dirbančio asmens pareigų priešprieša, yra nustatyta VPIDĮ. Pagal šio įstatymo 11 straipsnio 1 ir 2 dalis, minėtoji pareigų priešprieša sprendžiama suteikiant viršenybę pareigai vengti interesų konflikto (*LVAT 2010 m. lapkričio 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A442-1422/2010*).

Dėl norminio administracinio akto

Pagal Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 9 dalį norminis administracinis aktas – viešojo administravimo subjekto priimtas daugkartinio taikymo teisės aktas, nustatantis elgesio taisyklės, skirtas individualiai neapibrėžtai asmenų grupei. Savivaldybės taryba, įgyvendindama Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme įtvirtintas savarankiškas ir valstybines (valstybės perduotas savivaldybėms) funkcijas, priima administracinius sprendimus, taip pat ir norminius administracinius aktus. Minėti administraciniai aktai išdėsto bendro, abstraktaus pobūdžio nuostatas, kurios apjungia tipinėmis, rūšinėmis savybėmis panašius visuomeninius santykius. Šie, visuotinai privalomi, aktai orientuojami į ateitį, t. y. skirti taikyti daug kartų ir jie adresuoti neapibrėžtam asmenų ratui arba ratui asmenų, apibūdintų rūšiniais požymiais. Pažymėtina, kad tarybos narys, dalyvaudamas priimant norminio pobūdžio savivaldybės tarybos sprendimus, taip pat gali patekti į interesų konflikto situaciją. LVAT yra konstatavęs, kad interesų konflikto situacijos savaime neeliminuoja faktas, jog dalyvaujama rengiant, svarstant ar priimant norminį administracinį aktą. VPIDĮ nenumato išimčių tokio pobūdžio sprendimų priėmimui. Kita vertus, priimant bendro pobūdžio teisės aktus, galimos situacijos, kai dauguma savivaldybės tarybos narių atsiduria interesų konflikto situacijoje. Tačiau atkreiptinas dėmesys, jog tai nepašalina valstybinėje tarnyboje dirbančių asmenų pareigos laikytis įstatymo reikalavimų, *inter alia* VPIDĮ 11 straipsnio 2 dalyje įtvirtintos informavimo ir nusišalinimo pareigos. Juolab kad VPIDĮ 11 straipsnio 2

dalyje yra numatytas nusišalinimo nepriėmimo institutas, leidžiantis išvengti situacijų, kai nuo sprendimų priėmimo nusišalintų dauguma savivaldybės tarybos narių, taip galbūt užkertant kelią sprendimų priėmimui (*LVAT 2013 m. birželio 10 d. nutartis Nr. A525-998/2013*). Minimoje administracinėje byloje buvo svarstomos aplinkybės, kai savivaldybės tarybos narys tarybos posėdyje balsavo dėl sprendimo dėl nekilnojamojo turto mokesčio tarifų atitinkamiems metams nustatymo, o pats savivaldybės tarybos narys buvo bendrovės, veikiančios toje savivaldybėje, akcininkas. Teismas vertino, kad nagrinėjamu atveju savivaldybės tarybos sprendimo svarstymo ir priėmimo metu objektyviai egzistavo aiškus tarybos nario asmeninis suinteresuotumas ir privatus interesas, pasireiškęs stambios bendrovės, turinčios savivaldybėje nekilnojamojo turto ir mokančios nekilnojamojo turto mokestį, kurio suma negali būti laikoma nereikšminga, akcijų paketo turėjimu. Pažymėtina, kad dalyvavimas priimant norminį administracinį aktą, ne visuomet tampa aplinkybe, keliančia tarybos nariui interesų konflikto situaciją. LVAT 2020 m. sausio 8 d. nutartyje Nr. eA-1431-438/2019 vertino aplinkybes, kai tarybos narys būdamas UAB Alytaus regiono atliekų tvarkymo centro darbuotoju (toliau – ARATC) (padalinio vadovu), balsavo taryboje dėl norminio administracinio akto - Alytaus miesto savivaldybės tarybos 2017 m. vasario 9 d. sprendimo Nr. T-38 „Dėl Alytaus miesto savivaldybės tarybos 2008 m. lapkričio 27 d. sprendimo Nr. T-214 „Dėl Alytaus miesto savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą nuostatų tvirtinimo“ pakeitimo“ (toliau – Sprendimas). Šiuo Sprendimu iš esmės buvo patvirtintos taisyklės, nustatančios vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą mokėjimo tvarką ir sąlygas bei šios rinkliavos dydžiai. Analizuojamoje situacijoje teismas vertino kaip minimas norminis aktas yra susijęs su tarybos nario darbo vietoje bei jo paties privačiais interesais. Teismas nutartyje paminėjo, kad viena iš būtinų sąlygų šios rūšies teisei atsakomybei atsirasti yra žalos šio teisinio santykio objektui padarymas. Todėl nesant žalos padarymo fakto yra negalima ir pareiškėjo atsakomybė dėl jam inkriminuotos veikos. Dėl šių priežasčių atsakovo sprendimo dalis, kuria buvo pripažinta, kad pareiškėjas pažeidė VPIDĮ 3 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktų bei 11 straipsnio 1 ir 2 dalių reikalavimus, yra nepagrįsta ir neteisinga bei naikintina. Byloje nustatyta ir tai, kad tarybos narys ARATC dirbo Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo padalinio vadovu, atsakingu už gamybinių įrenginių veiklą. Teismas nenustatė, kad tarybos nario veikla būtų susijusi su kita įmonės ūkinė-finansine veikla, arba, kad tarybos narys būtų dalyvavęs rengiant, svarstant ar priimant savivaldybės sprendimus dėl sutarties su ARATC pasirašymo. Teismas pažymėjo, kad šios aplinkybės patvirtina, kad Sprendimo priėmimas neturėjo tiesioginės įtakos pareiškėjo privataus intereso/ asmeninio suinteresuotumo, kiek tai susiję su jo darbu ARATC, apimčiai bei pobūdžiui. Savo ruožtu, nebuvimas tikro arba galimo privataus intereso ar asmeninio suinteresuotumo, priimant sprendimus, atitinkančius viešojo intereso statusą, šalina ir pačio interesų konflikto atsiradimo galimybę. Visa tai lemia, kad tarybos narys savo veika, dalyvaudamas Sprendimo priėmime, nepadarė žalos šio teisinio santykio objektui.

Dėl vidaus politikos įgyvendinimo

Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, jog vietos savivaldos organizavimo ir veiklos pagrindiniai principai yra įtvirtinti Konstitucijoje. <...> Konstitucijoje vietos savivalda įtvirtinama kaip savaveiksmiškumo pagrindais veikianti vietinė viešojo administravimo sistema, kuri tiesiogiai nėra pavaldi valstybės valdžios institucijoms. Konstitucinių normų analizė leidžia išskirti šiuos

konstitucinius vietos savivaldos principus: atstovaujamosios demokratijos, vykdomųjų institucijų atskaitingumo atstovybei, savivaldybių veiklos laisvės ir savarankiškumo pagal įstatymo apibrėžtas ribas ir valstybės interesų derinimo (Konstitucinio Teismo 1998 m. vasario 18 d. nutarimas). Teismas pažymėjo, kad Konstitucijoje vietos savivalda yra įtvirtinta kaip savaveiksmiškumo pagrindais veikianti ir valstybės valdžios institucijoms tiesiogiai nepavaldi vietinė viešojo administravimo sistema – įstatymų numatytų administracinių vienetų teritorinių bendruomenių savitvarka ir savaveiksmiškumas pagal Konstitucijos ir įstatymų apibrėžtą kompetenciją (Konstitucinio Teismo 2005 m. liepos 8 d. nutarimas).

Minėta, kad savivaldybės tarybos nariai ir merai yra valstybės politikai, kurie atlikdami jiems priskirtas pareigas veikia savaveiksmiškumo ir nepriklausomumo pagrindais, kurie yra taikomi formuojant savivaldos institucijas, taip pat ir sprendžiant klausimus dėl tarybos narių (mero) įgaliojimų netekimo jiems sulaužius priesaiką ar nevykdant nustatytų įgaliojimų. Minimą procedūrą reglamentuoja Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 25¹ straipsnis. Vadovaujantis LVAT suformuota praktika, tarybos narių dalyvavimas ir balsavimas svarstant klausimą dėl jų atleidimo iš užimamų politinių pareigų nėra vertinamas kaip privatus interesas. LVAT yra išaiškinęs, kad mero dalyvavimas mero atleidimo procedūroje dėl jo, kaip savivaldybės tarybos nario, pareigų vykdymo, nevertintinas kaip vien tik jo privatus interesas. Būtina pažymėti, kad mero pozicija yra siejama ne tik su jo paties, bet su jį palaikančių (valdančiųjų) tarybos narių bendrais politiniais interesais. Teisėjų kolegijos vertinimu, pareiškėjo, ėjusio mero pareigas, dalyvavimas ir balsavimas sprendžiant klausimą dėl mero atleidimo ir jo suinteresuotumas nesuponuoja pareigos nusišalinti nuo tokios procedūros. Pareiškėjo turtinis ir neturtinis interesai nėra laikytini pagrindiniais veiksniais, lemiančiais siekį užimti mero postą ar jį išlaikyti. Didesnis mero suinteresuotumas yra vadovauti savivaldybei, įgyvendinti kitus Vietos savivaldos įstatyme numatytus mero įgaliojimus. Mero rinkimai ir atleidimas iš pareigų yra politikos formavimo procesas savivaldybėje, o asmens, einančio mero pareigas, kaip savivaldybės tarybos nario, dalyvavimas sprendžiant klausimą dėl mero atleidimo vertintinas kaip savivaldybės tarybos nario teisių įgyvendinimas ir pareigų vykdymas bei politinės valdžios siekis (LVAT 2011 m. gegužės 9 d. sprendimas Nr. A⁵²⁵-789/2011).

Sprendimai dėl tos pačios politinės partijos nario

Pagal Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 4 straipsnį vietos savivalda yra grindžiama atstovaujamosios demokratijos principu. Savivaldos atstovaujamąją instituciją (tarybą) sudaro savivaldybės tarybos nariai, vienas kurių yra meras. Kandidatus į savivaldybės tarybos narius gali kelti partijos, o asmuo į savivaldybės tarybos narius – merus gali išsikelti pats arba gali būti iškeltas partijos ar rinkimų komiteto. Akivaizdu, kad savivaldybės tarybą sudarančius tarybos narius sieja priklausomybė tai pačiai partijai, kurios tikslas – tenkinti savo narių politinius interesus, padėti reikšti jų politinę valią, siekti dalyvauti įgyvendinant savivaldos teisę. Įgyvendinant tarnybines funkcijas savivaldybės tarybos nariams tenka spręsti klausimus, susijusius su tarybos nariu ar administracijos darbuotoju, kuris yra tos pačios politinės partijos nariu. LVAT yra pažymėjęs, kad priklausymas tam tikrai politinei partijai gali reikšti bendrus politinius interesus, tačiau ši aplinkybė savaime nerodo savivaldybės tarybos nario privataus intereso. Todėl savivaldybės tarybos nario buvimas atitinkamos partijos skyriaus pirmininko pavaduotoju savaime nesuponuoja jo moralinio įsipareigojimo

balsuojant dėl savivaldybės tarybos sprendimų, susijusių su tos partijos skyriaus pirmininku. (LVAT 2014 m. balandžio 3 d. nutartis Nr. A⁴⁴²-1009/2014). Minimoje administracinėje byloje buvo vertintos aplinkybės, kai tarybos narys ir politinės partijos skyriaus pirmininko pavaduotojas, dalyvaudamas savivaldybės tarybos ir komiteto posėdžiuose svarstant klausimą dėl priemokos savivaldybės administracijos direktoriui, tos pačios politinės partijos skyriaus pirmininkui skyrimo, nesiėmė priemonių, nustatytų VPIDJ, kad išvengtų interesų konflikto. Teismas konstatavo, kad šiuo atveju savivaldybės tarybos nario dalyvavimas sprendžiant klausimą dėl priedo skyrimo savivaldybės administracijos direktoriui, kurio priėmimas į pareigas yra išimtinė savivaldybės tarybos kompetencija, vertintinas kaip savivaldybės tarybos nario teisių įgyvendinimas ir pareigų vykdymas, o tik priklausymas tam tikrai politinei partijai nėra pakankama aplinkybė konstatuoti esant interesų konflikto situacijai.

Dėl kolegiškų santykių

Savivaldybių tarybų nariai priimdami sprendimus balsuoja savarankiškai ir yra nepriklausomi. Įgyvendindami pareigas tarybų nariai siūlo savivaldybės tarybai svarstyti klausimus, rengia savivaldybės tarybos sprendimų projektus, dalyvauja diskusijose svarstomais klausimais, raštu ir žodžiu pateikia pastabas, savivaldybės tarybos posėdžio metu klausti pranešėjus ir pan. Galima pastebėti, kad ne visų tarybos narių santykiai yra korektiški, dalykiški ir mandagūs, o pasisakymai tarybos, komitetų ar komisijos posėdžiuose būna nepagarbūs bei neatitinkantys moralės ir etikos normų. Visgi pažymėtina, kad esant situacijoms, kai tarybos nariams tenka spręsti klausimus dėl savo kolegų, su kuriais tarpusavio santykiai nėra darnūs, vien tik ši aplinkybė nėra pakankama spręsti esant interesų konfliktu situacijai. LVAT yra išaiškinęs, kad asmeninio suinteresuotumo nereikėtų kildinti iš žmogiškųjų, kolegiškų, ne visada darnių santykių, nes jei simpatijų ir antipatijų principu priimami sprendimai būtų laikomi pagrindu interesų konflikto situacijai kilti, VPIDJ vykdymas taptų neįmanomas. VPIDJ negali būti aiškinamas pernelyg plečiamai ir privatus interesas bei asmeninis suinteresuotumas priimamais sprendimais turi būti aiškus ir tiesioginis, susietas su šiame įstatyme nustatytais deklaruotiniais duomenimis, galinčiais kelti interesų konfliktą (LVAT 2013 m. spalio 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁷⁵⁶-1601/2013). Minimi nepagarbūs, reputaciją ir autoritetą žeminantys tarybos narių pasisakymai bei žeminantis tarybos nario elgesys yra vertinamas Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekso nustatyta tvarka.

VTEK pabrėžia, kad vertinant interesų konflikto riziką kiekvienu atveju privalu nustatyti ir įvertinti visas šiais konkrečiai situacijai reikšmingas aplinkybes - tarybos nario ar jam artimų asmenų dalyvavimą juridinių asmenų veikloje, sudarytų sandorių šalis, įskaitant individualios veiklos sandorius, narystę ar (ir) einamas pareigas juridiniuose asmenyse ir kt.

„Ko nedraudžia teisė, draudžia sąžinė“ – Seneka

Parengė VTEK darbo grupė:

- Antanas Šenavičius – Komisijos narys (darbo grupės vadovas);
- Artūras Petras Paliušis – Komisijos Prevencijos skyriaus vyresnysis patarėjas (darbo grupės vadovo pavaduotojas);
- Virginija Aleksejūnė – Komisijos Prevencijos skyriaus vedėja;
- Violeta Kosmačaitė – Komisijos Tyrimų skyriaus vyresnioji patarėja;
- Gintarė Veitė – Komisijos Tyrimų skyriaus vyresnioji patarėja;
- Dainius Dudutis – Komisijos prevencijos skyriaus vyriausiasis specialistas.

Vilnius, 2021